

Objectius

Objectius generals

Adquirir l'habilitat o capacitat de:

1. Utilitzar l'idioma amb flexibilitat i eficàcia, adaptant-se amb precisió i coherència al context, a les intencions i als interlocutors per comunicar-se de forma fluida i espontània, fins i tot en situacions complexes o en circumstàncies adverses (físiques, socials, psicològiques).
2. Utilitzar un repertori de recursos prou ampli i ric, tant lingüístics com no lingüístics, per comunicar-se gairebé sense esforç, mostrant de manera consistent un grau alt de correcció gramatical i lèxica i un domini ampli de les estratègies discursives.
3. Comprendre textos escrits i orals, extensos i complexos, de diferents tipologies, formats i temes, en les varietats estàndard de la llengua i en diversos registres, i captar-ne sentits implícits o càrregues connotatives, encara que, en cas dels textos orals, l'accent sigui desconegut. Ser capaç de fer una síntesi d'aquests textos i eventualment verbalitzar-la oralment o per escrit, ajustant amb eficàcia l'expressió d'aquestes síntesis als recursos lingüístics de què es disposa per a un context específic.
4. Identificar i valorar les normes i convencions socials de les comunitats on es parla l'idioma objecte d'estudi, a partir de l'experiència de les pròpies normes i convencions, en contextos plurilingües i pluriculturals.
5. Utilitzar la consciència de la pròpia identitat cultural per aproximar-se a les altres cultures sense prejudicis i poder dur a terme actuacions de mediació cultural.
6. Establir un control conscient sobre els factors que condicionen el procés d'aprenentatge per tal d'assumir-ne la gestió i poder formular fites pròpies. Ser conscient que el context de la comunicació(presencial o no presencial, sincrònic o asincrònic, visual o auditiu, oral o escrit) i els nous gèneres textuais propiciats per les noves tecnologies (TIC) condicionen el discurs i poden implicar l'ús d'estratègies específiques tant en el procés d'aprenentatge com en l'ús de la llengua.

Objectius per destreses

1. Expressió i interacció oral

Produir, amb un alt grau de correcció gramatical i un repertori lèxic ampli i precís, textos orals ben estructurats, clars i detallats de diferents àmbits (personal, social, professional i acadèmic), sobre diversitat de temes, amb diferents funcions, fins i tot amb usos emocionals, al·lusius i humorístics, en interacció i dirigits a un únic interlocutor, un col·lectiu reduït o una audiència ampla.

Expressar-se espontàniament, amb flexibilitat, fluïdesa i pràcticament sense esforç, en diversitat de situacions, utilitzant, si s'escau, les tecnologies de la informació i la comunicació, per formular idees i opinions de manera precisa, prendre i mantenir la paraula i relacionar hàbilment la pròpia contribució al discurs amb la dels altres interlocutors, utilitzant un repertori ampli de lèxic i d'estructures, i suplint fàcilment les mancances amb l'ús de les estratègies adequades.

Resumir i sintetitzar informació provinent de textos de diferent tipologia i complexitat.

Seleccionar l'estil i el registre apropiats en funció de l'interlocutor o interlocutors.

2. Expressió i interacció escrita

Produir, amb un alt grau de correcció gramatical i un repertori lèxic ampli i precís, textos escrits d'una certa extensió, clars, detallats, ben estructurats i cohesionats, amb objectius i funcions diverses, i de diferents àmbits (personal, social, professional i acadèmic).

Expressar-se amb flexibilitat, fluïdesa i pràcticament sense esforç, utilitzant, si s'escau, les tecnologies de la informació i la comunicació, per formular idees i opinions de manera precisa, i relacionar hàbilment la pròpia contribució al discurs amb la dels altres interlocutors, suplint les mancances amb l'ús de les estratègies adequades.

Resumir i sintetitzar informació provinent de textos de diferent tipologia i complexitat sobre temes de diferents àmbits, amb un alt grau de correcció gramatical i l'ús d'un repertori lèxic ampli i ric.

Seleccionar l'estil i el registre apropiats en funció del lector o lectors.

3. Comprensió oral

Comprendre, amb cert detall i sense gaire esforç -fins i tot en condicions acústiques poc favorables-, textos orals conceptualment i lingüísticament complexos sobre temes concrets i abstractes, encara que no siguin de la seva especialitat, articulats a velocitat normal o ràpida, si l'accent li és familiar o té temps per acostumar-s'hi. Reconèixer els implícits i els usos al·lusius i connotatius, quan es disposa de context suficient, i identificar el sentit d'una àmplia gama d'expressions idiomàtiques i col·loquials.

Identificar els canvis de registre i reconèixer diferents varietats no estàndard de la llengua i llenguatges específics d'un grup social, generacional o professional.

4. Comprensió lectora

Comprendre amb detall textos escrits llargs, conceptualment i lingüísticament rics i complexos, sobre temes concrets i abstractes, tant si es relacionen amb el seu camp d'especialitat professional, com si no; copsar els implícits, els usos al·lusius i connotatius, i els matisos subtils, així com identificar el sentit d'una àmplia gama d'expressions idiomàtiques i col·loquials, sempre que es puguin tornar a llegir les seccions que puguin resultar difícils.

Reconèixer diferències d'estil en textos de caràcter literari, periodístics, tècnics, de divulgació, publicitaris, i administratius adreçats al públic en general, així com en textos de diferent tipologia publicats en diferents suports.

Competències generals

A. Actituds

Els estudis sobre l'aprenentatge i l'adquisició de llengües donen una gran importància als factors psicològics i afectius en el procés d'aprenentatge de la llengua i de la cultura o cultures que representa. Aquests factors exerceixen la màxima influència en l'èxit o el fracàs de l'aprenentatge de la llengua i de les relacions interculturals en què es participa.

Una actitud és una disposició d'ànim que s'aprèn, tot i que de vegades estigui estretament relacionada amb trets de la personalitat. Per això, el professorat haurà d'assegurar-se que l'alumnat reconeix el pes de les actituds en el procés d'aprenentatge, que pot identificar les pròpies i treballar en el desenvolupament de les adequades per aconseguir l'èxit en l'aprenentatge.

1. Actituds que afavoreixen l'èxit de l'aprenentatge

- Potenciació de la motivació intrínseca, la curiositat i l'obertura cap a l'ampliació i millora d'àrees de coneixement ja treballades i cap a l'adquisició de nous coneixements.
- Acceptació de la responsabilitat que com a individu i membre de la societat representa accedir a aprenentatges especialitzats.
- Consciència de la importància de la gestió i control del propi procés d'aprenentatge.
- Interès per manifestar creativitat i imaginació, i per experimentar l'ús de noves tecnologies (*moodle, wiki, facebook*, etc.) com a mitjà d'aprenentatge.
- Valoració de l'autoestima, la responsabilitat personal, l'esforç, la concentració, la voluntat i les pròpies capacitats.
- Valoració de l'adquisició d'estratègies que poden ser transferibles d'uns aprenentatges a d'altres.
- Acceptació de les diferències en els estils d'aprenentatge i interès per aprendre i compartir noves formes d'adquirir i practicar coneixements.
- Acceptació de la responsabilitat que suposa l'aprenentatge en grup.
- Valoració de la crítica constructiva dels altres.

2. Actituds que afavoreixen el procés d'aprenentatge d'una llengua

- Consciència de la importància d'un treball sistemàtic i constant per aconseguir avenços en l'aprenentatge.
- Valoració de l'entorn i de tot tipus de situacions, incloses les derivades de l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, com a camp d'experimentació dels coneixements de què es disposa.
- Consciència de la importància d'identificar les necessitats i els interessos personals i de fixar objectius assumibles i observables a curt i mitjà termini.
- Valoració de l'aprenentatge d'una llengua com a eina de creixement personal i professional.
- Aprofitament dels coneixements i les experiències de què es disposa, tant lingüístiques com no lingüístiques, com a mitjà per facilitar l'adquisició dels nous coneixements.
- Reconeixement de la utilitat de transferir els coneixements i les estratègies d'aprenentatge d'una llengua a una altra.
- Consciència de la importància d'actuar com a mediador per ajudar a comunicar-se a persones que no disposen dels recursos lingüístics necessaris per fer-ho, i del fet que el paper de mediador serveix per consolidar els propis coneixements.

- . Reconeixement d'avenços i mancances com a producte del control del propi procés d'aprenentatge.
- . Consciència de la importància de l'avaluació com a instrument que permet regular el procés d'aprenentatge.
- . Consciència de la importància de l'autoavaluació com a mitjà d'avaluació i gestió del propi procés d'aprenentatge.
- . Consciència de la importància d'expressar-se amb correcció i precisió.
- . Consciència de la importància d'adequar els continguts de l'actuació oral o escrita al context comunicatiu en què aquesta es produeix.
- . Consciència de la importància d'escoltar els altres per aconseguir una interacció efectiva.
- . Valoració de l'altre com a font d'aprenentatge.

3. Actituds que afavoreixen l'adquisició d'una consciència intercultural

- . Valoració de l'enriquiment i creixement personal que suposa el contacte amb persones d'altres cultures.
- . Valoració de la llengua com a vehicle d'expressió d'una realitat social i cultural, de les seves creences i valors.
- . Interès per aprofundir en el coneixement de la pròpia identitat per tal de percebre les diferències respecte a les identitats de les persones pertanyents a la cultura o cultures de la llengua que s'estudia.
- . Consciència de la importància de conèixer les diferències culturals per actuar adequadament en diferents situacions de comunicació.
- . Reconeixement de la importància de l'observació com a mitjà per conèixer els hàbits i comportaments culturals d'altri.
- . Reconeixement de la dificultat, i de vegades la impossibilitat, de comparar realitats culturals diferents.
- . Anàlisi crítica de les pròpies valoracions d'altres cultures i acceptació de l'alteritat i la diferència: respecte i tolerància.
- . Acceptació de l'ambigüitat de situacions que representen noves experiències de comunicació.
- . Reconeixement de possibles carències en competència cultural per entendre la resposta de l'interlocutor en situacions comunicatives determinades.
- . Consciència de la importància d'actuar com a mediador intercultural per ajudar a comunicar-se a persones que no disposen dels coneixements culturals necessaris per fer-ho.

B. Competència sociocultural

El coneixement de la societat i de la cultura o cultures de la comunitat o comunitats en què es parla l'idioma objecte d'estudi és un aspecte del coneixement del món que té especial rellevància en el context de l'aprenentatge d'aquest idioma.

Aquest coneixement, conjunt de creences i valors que conformen la identitat dels individus i dels pobles, configura una manera de veure i entendre el món, i incideix en la forma de comunicar-se amb els altres, fent possible la modulació del discurs d'acord amb les pròpies necessitats i les del context. En aquest nivell caldrà assegurar que l'alumnat ja té assolida una consciència intercultural que li permet fer-se conscient i interpretar les situacions de comunicació i les convencions socials amb què es troba en els seus intercanvis interculturals, i alhora ampliar i aprofundir aquesta consciència en els nous àmbits temàtics que es tracten en aquest nivell.

A continuació es llisten els àmbits que poden estar relacionats amb els trets distintius de la societat i la cultura o cultures de la llengua / idioma que s'estudia.

Condicions de vida

- nivell de vida (diferències regionals, ètniques i de grup social),
- habitatge,
- les prestacions socials (educació, sanitat, pensions...),
- paisatge i clima,
- medi ambient,
- sostenibilitat,
- trets socioeconòmics,
- tecnologies de la informació i la comunicació.

Relacions interpersonals

- relacions de parentiu,
- relacions entre generacions,
- relacions entre persones,
- relacions a la feina,
- relacions entre diferents comunitats.

Estructura de la societat

- estructura familiar,
- el món del treball,
- lleis i normes,
- grups socials, partits polítics, institucions, associacions...,
- Administració i institucions públiques i privades,
- mitjans d'informació i comunicació.

Valors i creences

- cultura i tradicions,
- història i identitat,
- organització político-administrativa i institucions,
- religions,
- altres cultures i grups socials,
- manifestacions artístiques (literatura, arts plàstiques...),
- sentit de l'humor.

Llenguatge corporal

- gestos, expressions i postures,
- distància i contacte físic,
- ús del temps i durada dels senyals no verbals.

Convencions socials i comportaments rituals

- conversa (actituds, convencions i tabús),
- actes de caràcter social,
- pràctiques religioses i rituals,
- actitud del públic en espectacles i cerimònies,
- celebracions, festivals, balls...

C. Continguts nociònals

El llistat següent de continguts nociònals inclou els conceptes bàsics a partir dels quals es desglossaran les subcategories corresponents amb els seus exponents lingüístics per aquest nivell.

Entitats:

- expressió de les entitats i tot allò que hi fa referència.

Propietats:

- existència,
- quantitat,
- qualitat,
- valoració.

Relacions:

- espai (ubicació absoluta i relativa en l'espai);
- temps (situació absoluta i relativa en el temps);
- estats, processos i activitats (aspecte, modalitat, participants i les seves relacions);
- relacions lògiques (entre estats, processos i activitats): conjunció, disjunció; posició; comparació; condició; causa; finalitat; resultat;
- relacions temporals (anterioritat, simultaneïtat, posterioritat).

D. Estratègies i habilitats lingüístiques

1. Estratègies comunicatives per a l'ús de la llengua

Tant en l'ús de la llengua per part dels nadius com en el procés d'aprenentatge, les persones (nadius o aprenents) realitzen actes comunicatius en les diferents habilitats lingüístiques (parlar, conversar, escoltar, escriure, llegir, mediar oralment i per escrit) i posen en funcionament diferents estratègies de comunicació per a dur-los a terme.

Les estratègies són un mitjà que l'usuari d'una llengua utilitza per mobilitzar i equilibrar els recursos de què disposa per tal de respondre a les exigències comunicatives d'una situació determinada i assolir amb èxit un objectiu concret. La utilització d'estratègies comunicatives suposa l'aplicació dels principis metacognitius: planificació, execució, avaluació i reparació, de les diferents formes de les habilitats comunicatives: la recepció, la producció, la interacció i la mediació.

El progrés en l'aprenentatge d'una llengua s'evidencia per la capacitat de l'aprenent de dur a terme actes comunicatius en les diferents habilitats lingüístiques, utilitzant estratègies comunicatives.

1.1. Estratègies de recepció (oral i escrita)

Planificació

- Mobilització i coordinació dels recursos de què es disposa: competències generals i comunicatives.
- Utilització dels indicis contextuais en què es produeix la situació comunicativa per posar en funcionament els esquemes mentals de coneixements previs del món i de la situació específica en que es produeix l'intercanvi comunicatiu.
- Adequació del tipus d'audició o lectura a les diferents intencions de l'oient o lector, i a la funció i tipologia del text, per tal de preveure el contingut del text.

Execució

- Deducció, inferència i formulació d'hipòtesis sobre el significat del text i sobre les

intencions de qui l'ha produït, a partir dels indicis contextuals i dels coneixements previs del lector o de l'oient.

Avaluació i reparació

- Verificació de les hipòtesis plantejades: encaix entre la comprensió del text i els indicis contextuals i els coneixements previs.
- Revisió i nova formulació d'hipòtesi si s'escau.

1.2. Estratègies de producció (oral i escrita)

Planificació

- Establiment dels requeriments de la tasca, identificació del context en què es produeix la situació comunicativa i avaluació dels propis coneixements generals i lingüístics.
- Mobilització i coordinació dels recursos de què es disposa: competències generals i comunicatives.
- Adequació del text (oral o escrit) al destinatari (funció y tipologia del text, àmbit i canal, registre, estructura i cohesió del discurs...).
- Adaptació de la tasca i del missatge als recursos lingüístics disponibles (augment o disminució de la complexitat de la tasca i del discurs produït).
- Establiment del que s'ha de produir i dels mitjans per fer-ho (orals o escrits) considerant l'efecte que pot produir en el destinatari o destinataris del missatge.

Execució

- Composició i articulació del discurs integrant elements verbals i no verbals.
- Utilització dels recursos i de les estratègies de què es disposa per reajustar la tasca a l'alça .
- Utilització d'estratègies d'evitació, circumloquis i paràfrasis, per compensar mancances de lèxic o d'estructures, sense interrompre del tot el discurs.
- Utilització de tècniques per guanyar temps per pensar o per organitzar el discurs sense que hi hagi cap mena d'interrupció que bloquegi el discurs.

Avaluació i reparació

- En l'expressió oral, valoració de l'èxit de la comunicació o modificació del discurs per aconseguir-lo, a partir de la pròpia autoavaluació o la retroalimentació de l'audiència, a través de la seva reacció oral, gestual o d'expressió facial.
- En l'expressió escrita, possibilitat de control de la producció, tant des del punt de vista comunicatiu com lingüístic (relectura, revisió, correcció...) per part de qui escriu o d'un possible lector.

1.3. Estratègies d'interacció (oral i escrita)

A més de les estratègies de recepció i comprensió indicades en els apartats anteriors, en el cas de la interacció oral hi ha un tipus d'estratègies específiques d'aquesta habilitat referides al control que els interlocutors tenen del procés. Aquestes estratègies són les següents:

Planificació

- Previsió del tipus d'intercanvis possibles tenint en compte la informació que es comparteix i la nova informació que es vol donar u obtenir.
- Coneixement de les regles de la interacció oral (torn de paraula i distància física dels interlocutors).
- Coneixement de les regles de la interacció escrita d'acord amb la tipologia textual de què es tracti (notes, postals, cartes, correus electrònics).

Execució

- Capacitat per escollir una expressió adequada d'un repertori disponible de funcions

discursives per començar els comentaris de manera apropiada, amb l'objectiu de prendre la paraula per poder portar la iniciativa en l'intercanvi o per guanyar temps i conservar-la mentre es reflexiona.

. Capacitat per relacionar hàbilment la pròpia contribució amb la de l'interlocutor o interlocutors perquè la cooperació permeti desenvolupar un intercanvi exitós.

Avaluació i reparació

. Valoració de l'èxit de la comunicació o modificació del discurs per aconseguir-lo, a partir de la pròpia autoavaluació o la retroalimentació explícita o implícita que facilita l'interlocutor amb la seva reacció escrita, oral, gestual o d'expressió facial.

. Capacitat de facilitar ajut i demanar-lo fent preguntes i responent-les per tal de comprovar que s'ha entès a l'interlocutor i que s'ha estat interpretat correctament per tal d'evitar possibles malentesos i per aclarir possibles punts ambigus.

1.4. Estratègies de mediació

Són les que utilitza l'usuari de la llengua, quan fa el paper d'intermediari, en les activitats de mediació entre interlocutors que no es poden entendre directament, o entre un text oral o escrit i un parlant d'una llengua diferent de la dels textos.

Planificació

. Establiment dels requeriments de la tasca, identificació del context en què es produeix la situació comunicativa i avaluació dels coneixements del món, tant els propis com els de les persones entre les quals s'estableix la mediació.

. Mobilització i coordinació dels recursos de què es disposa: competències generals i comunicatives.

. Adaptació de la tasca i del missatge als recursos lingüístics disponibles i als de les persones per a les quals es fa la mediació (augment o disminució de la complexitat de la tasca i del discurs produït).

Execució

. Prendre consciència de les possibilitats i les equivalències de les dues llengües entre les quals es fa la mediació.

. Composició i articulació d'un discurs oral a partir del missatge rebut integrant-hi elements verbals i no verbals, i formulació del nou missatge de manera pràcticament simultània i en temps real. .

Avaluació i reparació

. Comprovació de la congruència entre els dos textos (el d'origen i el produït) a nivell comunicatiu.

. Comprovació de la coherència dels dos textos a nivell lingüístic.

. En el cas d'una mediació escrita, en la traducció d'un text escrit pot ajudar a l'èxit la consulta de diccionaris u obres de referència o de persones competents en el tema del què es tracta.

2. Estratègies per a l'aprenentatge de la llengua

Les estratègies d'aprenentatge afavoreixen el procés d'aprenentatge propi en la mesura que, d'una banda, promouen que l'alumne assagi amb el mitjans, les tècniques i els procediments que li resultin més rendibles i, de l'altra, estimulen el desenvolupament de l'autonomia i del treball col·laboratiu, així com de la responsabilitat en l'aprenentatge.

La capacitat d'aprenentatge també es pot concebre com la predisposició o l'habilitat per descobrir allò que és diferent, tant si es tracta d'una altra llengua, com d'una altra cultura, d'altres persones o de nous coneixements. Segons els aprenents, saber aprendre pot

incloure graus i combinacions de molts aspectes del saber ser, dels coneixements i del saber fer.

Les estratègies que s'enuncien a continuació segueixen els passos del procés d'aprenentatge d'una llengua i, encara que algunes poden formar part del bagatge conscient o inconscient de l'aprenent de llengües, en tots els casos es poden practicar i fer-les conscients per tal d'utilitzar-les i automatitzar-les per agilitar l'aprenentatge.

2.1. Estratègies cognitives

Reflexió sobre la comunicació, la llengua i la cultura. Reflexió sobre el fet comunicatiu i els diferents elements contextuals que conformen una situació comunicativa.

- Aprofundiment i consolidació del procés de consciència i explicitació de coneixements sobre la comunicació, la llengua i la cultura.
- Formulació d'hipòtesis referides al significat, funció o ús de diferents elements o aspectes de la llengua i de la cultura. Raonament i verificació de les hipòtesis formulades.
- Reconeixement de les normes d'ús de la llengua estrangera per analogia amb les pròpies o a partir d'exemples contextualitzats.

2.2. Estratègies metacognitives

Reflexió sobre el procés, l'aprenentatge:

- Coneixement de la terminologia necessària.
- Reconeixement dels propis errors i dels mitjans per solucionar-los.
- Utilització de tècniques d'estudi i altres eines de treball.
- Coneixement i control del propi estil d'aprenentatge.
- Coneixement i control del propi procés d'aprenentatge.
- Utilització de l'autoavaluació i la coavaluació com a elements de millora del procés i del producte.

2.3. Estratègies socioafectives

Desenvolupament d'estratègies que permeten a l'aprenent valorar i reforçar la seva motivació per practicar la llengua i col·laborar amb d'altres per al seu aprenentatge.

- Acceptació de possibles malentesos en una situació comunicativa i mobilització dels recursos i tècniques disponibles per evitar-los.
- Formulació d'objectius clars, precisos i possibles per reforçar la automotivació.
- Consciència de la importància dels companys com a font d'aprenentatge a classe i fora de classe.
- Capacitat d'oferir i demanar ajut per construir el propi coneixement.
- Predisposició a rebre la retroalimentació del professor i de parlants amb domini de la llengua sobre el procés d'aprenentatge.
- Interès per reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge per tal de millorar-lo.
- Aprofitar totes les ocasions possibles per establir contacte, fora de l'aula, amb la llengua que s'aprèn (contacte amb persones, lectures, audicions...).
- Capacitat de risc per experimentar amb les noves tecnologies com a forma d'enriquir els aprenentatges.